

ZaS DOMA

03

Seriál o učení na dálku podle programu
Začít spolu přináší Step by Step ČR, o.p.s.

Pod
lupou

Adéla Tupá
ZŠ Mníšek pod Brdy

Kamila Burešová
ZŠ Kpt. Jaroše, Trutnov

ZPĚTNÁ VAZBA NA DÁLKU A PŘECE ZBLÍZKA

„Když přemýšlíme nad tím, co je pro nás, jako učitelky v současné době nejtěžší, shodujeme se v tom, že víc než ovládnutí různých on-line prostředí je to absence přímých interakcí s dětmi, možnost vnímat jejich náladu, sledovat jak přemýšlejí a zjišťovat jejich aktuální potřeby... V programu Začít spolu věnujeme právě reflexi velkou pozornost. Děti ze Začít spolu jsou na poskytování a přijímání zpětné vazby zvyklé z každodenních třídních rituálů a díky tomu mají velmi často potřebné dovednosti k vyjadřování svých myšlenek a názorů. Reflexi považujeme za nedílnou a důležitou součást učení.“

Nastalou situaci zároveň vnímáme jako novou a jedinečnou příležitost k využití nových nástrojů, jak zjistit více informací o dětech, o tom, co jim vyhovuje, co potřebují a jak na to jako učitelky můžeme zareagovat.“

Škola se
zavřela,
ale zpětná
vazba
funguje
i na dálku.

S dětmi se nevidíme osobně, ale přesto může probíhat efektivní učení. I v rámci distančního vzdělávání máme možnost reflektovat to nejcennější na procesu učení, tedy to, co se děti naučily. A někdy to může jít možná dokonce efektivněji než dříve.

Jak často poskytovat zpětnou vazbu?

Zpětná vazba je součástí procesu učení a týká se všech: vyučujících, dětí a nově i rodičů. Je tedy třeba ji rovnoměrně rozložit mezi všechny zúčastněné.

Mnozí vyučující nyní zažívají zahlcenost maily, naskenovanými výstupy, fotkami dětí, textů, pozdravů a herbářů, na které mají možná nutkavou potřebu zareagovat. Ne každá zpětná vazba je ovšem formativní. Jen se zamysleme, kolik času nám zabere reagovat na třicet slohových prací, kolik času nad úkolem strávily děti, a jak efektivní jsou naše zpětné vazby pro jejich další učení. Odborné hlasy* radí **zlaté pravidlo tzv. čtvrtinové zpětné vazby**.

1/4

reflexe tvoří
vrstevnické
hodnocení

1/4

žákovských
výstupů reflektuje
učitel/ka

Pravidlo čtvrtinové zpětné vazby

1/4

reflexe tvoří
sebehodnocení

1/4

žákovských
výstupů
nehodnotíme

Zdroj: Wiliam, Dylan, Leahy, Siobhán
Zavádění formativního hodnocení. Edulab, 2018.

Jakou formou poskytovat zpětnou vazbu?

Zpětná vazba je komplexní proces, a musíme se jí učit krok za krokem, například pomocí jednoduchých metod a technik, které postupně pomáhají dětem osamostatnit se v procesu učení a stát se samy sobě učiteli a učitelkami.

Ilustrace: Jan Šiller

Metoda LUPA

Zpětná vazba
krok
za krokem

Poskytovat dobrou zpětnou vazbu znamená zvládnout řadu po sobě jdoucích nebo na sebe navazujících kroků. Aby reflexe opravdu pomáhala v dalším učení, nestačí mít jen dobrou vůli.

Jednu z metod k poskytování jednoduché a přitom efektivní zpětné vazby na principu zaměřené pozornosti jsme nazvali Lupa. **Lupa nám pomáhá soustředit se na to, co v danou chvíli považujeme za důležité v našem učení.**

Lupa v rukou učitele/ky

Adéla poskytuje formativní hodnocení/zpětnou vazbu na žákovský výkon v prostředí Google Classroom. Svou zaměřenou pozornost označuje grafickým zvýrazněním, který nabízí přímo tato aplikace.

1

Viděla Aneta tu žízalu? Viděla Aneta tu žízalu

Ondřej má narozeniny. Ondřej má narozeniny

Vanda musí jít domů. Vanda musí jít domů

2

Lupa v rukou dítěte

Lupa mi pomáhá kontrolovat slova která napíšu.
co má lupa máš kontrolovat:

- Čárky háčky křoňky
- Dě Tě Ně
- Obráceně napsaná písmenka
- Tvrbé slabiky

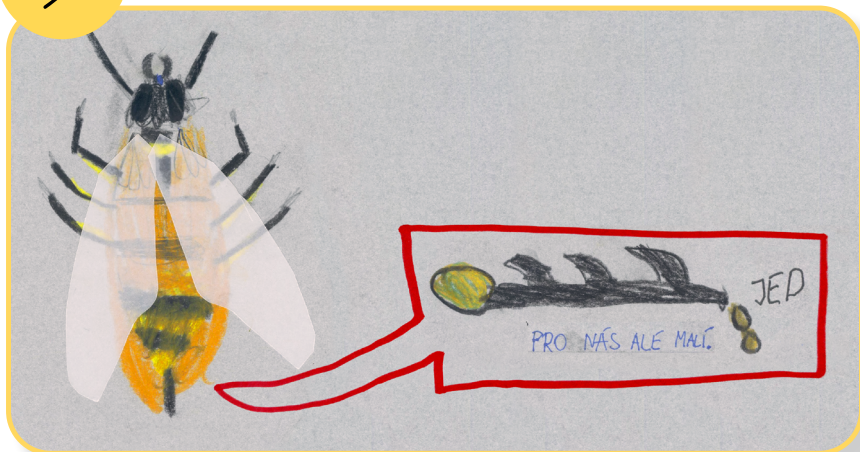
Další příležitostí, která podporuje samostatnější učení a práci s chybou, může být situace, kdy dítěti dáme nástroj, doslova lupu, aby mohlo samo reflektovat proces svého učení a přemýšlet, co by příště mohlo udělat jinak/lépe.

Lupa v ruce dítěte

Ještě pokročilejší varianta metody Lupa směřuje k tomu, že děti naučíme zaměřovat ve své tvorbě pozornost na detail, třídít informace a vybírat z nich ty, o kterých samy chtějí mluvit nebo k nim slyšet zpětnou vazbu. Takové informace označují rámečkem.

Dáváme tak dětem a všem budoucím pozorovatelům jejich práce do ruky nástroj, jak se v reflexi soustředit na to, co je podstatné pro samotného autora či autorku.

3

4

Dnešní matematický úkol

1. Dokážu vysvětlit bez pomoci
2. Nechápu, potřebuju vysvětlit
3. Zvládám, ale chybují a potřebuju provičovat
4. Add option

Lupa v ruce učitele/ky

Ve chvíli, kdy děti dokáží samostatně reflektovat svou práci, mohou nám poskytnout velkou výhodu nejrůznější aplikace.

Například Google Forms šetří Kamile čas tím, že data ke zpětné vazbě sesbírání od žáků okamžitě rozřídí, zanalyzuje a ukáže buď jednotlivě nebo v souvislostech. A právě v tom je princip Lupy. Na základě takové zpětné vazby se dá velmi efektivně plánovat, jak v učení dál pokračovat.

Zpětná vazba se nyní, více než kdy jindy, týká opravdu všech, kteří jsou aktéry nebo svědky procesu učení našich dětí. Doma splynulo se školou. Možná že by nás nebýt uzavření škol ani nenapadlo, kolik různých podob může zpětná vazba mít. Nebojme se je využívat.

Vyzkoušeli jste například digitální portfolio Seesaw? Slyšeli jste o zvukové aplikaci Online Voice Recorder? Dejte nám vědět, jaké metody se osvědčily vám. Nebo jste některé z nabízených nástrojů vyzkoušeli? Jak se vám s nimi pracovalo? Co na to děti? A co rodiče?

Tipy a zdroje:

- [Online Voice Recorder](#)
- [Seesaw](#)
- [Google Classroom](#)
- [Google Forms](#)
- Zavádění formativního hodnocení, Dylan William, Siobhán Leahy
- Miloslav Khas - [Přehled aplikací na podporu formativního hodnocení](#)

Děkujeme Anně Babanové a Janu Šillerovi
za podklady k tomuto dílu.